

23. juni 2016

Ankers velstillede københavnere forfædre

Nu har jeg fundet frem til mit barnebarn Anker Henning Danmark Jørgensens 5 x tipoldeforældre på sin farfars side. De var københavnere og tilhørte den velstillede del af befolkningen.

Familieforbindelsen ser således ud:

- 5 x tipoldeforældre: **Axel Johnsen** 1753-før 1833 og **Johanna Maria Henningsen** 1765- 1833
- 4 x tipoldeforældre. **Henning Johnsen** 1786-efter 1845 og Sofie Olsen 1790 – 1841
- 3 x tipoldeforældre: **Nicolai Christian Herholdt** 1815-1907 og Josephine Axeline Johnsen 1815-1895
- 2 x tipoldeforældre: **Nicolai Christian Henning Herholdt** 1856-1924 og Petrine Christensen 1856-efter 1930
- Tipoldeforældre: Alexander Danmark 1877-1947 og **Axeline Sophie Frederikke Herholdt** 1890-1964
- Oldeforældre: Ernst Kirschner 1916-1997 og **Grethe Danmark** 1917-1961
- Farfar og farmor: **Erik Kirschner** 1940 og Lis Kirschner 1947
- Forældre: **Stefan Kirschner** 1978 og Anne Katrine Jørgensen
- **Anker Henning Danmark Jørgensen** 2014

Nyklippet Anker

Axel Johnsen og Johanna Maria Henningsen

Axel blev født i år 1753, og han blev gift den 11. november 1782 med Johanna Maria Henningsen, som blev født i år 1765.

Axel var allerede som helt ung handelsmand, og han var mellemmand eller sælger på mange forskellige typer varer. Hans vigtigste område var som ejendomshandler. Han brugte flittigt de københavnske aviser til at indrykke annoncer, og i det følgende er en række eksempler på hans handler. Samtidig flyttede han ofte rundt i København, og det var også meget almindeligt på den tid.

Annonce i avisen den 9. februar 1781:

”Komplet Brændevins Værk til købs. Axel Johnsen logerende i Myntergården nr. 46 Stuen Baghuset.”

Den 18. november 1783 havde han følgende annonce i avisen:

"I en ejendomsgård, omtrent en og en halv mil her fra staden, på 1 og en halv td. hartkorn, og 80 td. udsæd som er offeureret for den kapital 7400 r.dlr. søges på første prioritet til 11. december næstkommende for et herskab i en conditioneret gård i en af statens gader her i gaden. Nærmere anvisning giver Axel Johnsen på Guiedebakken nr. 145 første sal"

Den 15. juni 1784 købte han også aktier:

"1 aktie i Pram Laugget er tilkøbt for kontant eller mod omvesling af andre aktier. Liebhabererne vild adresserer den til Axel Johnsen Klonerstræde nr. 41"

Ved folketællingen i 1787 blev hans beskæftigelse nævnt som husbonde og commisionær i København, og ægteparret boede på Højbrostræde 73 sammen med deres nyfødte søn Henning og Karen Hansdatter, som var deres tjenestepige.

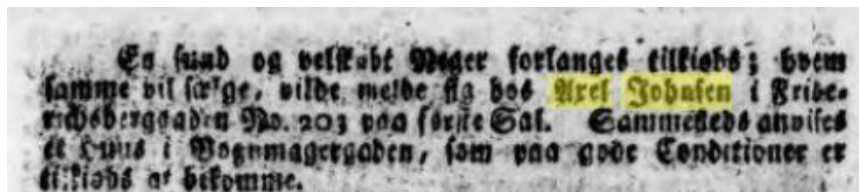
ODS: Kommissionær, en. [komi²r, k flt. -er. (fra fr. commissionnaire)

1) alm.: person, som har noget i kommission (1); befuldmægtiget person (jf. Bytnings-, Ejendomskommissionær samt Sal.²XIV.360). Moth. Jeg frier min troe aldrig ved Commissionairer. Holb. Usynl. Han (dvs.: den skinhellige) giver sig ud for det menneskelige Kiøns ydmygste Commissionaire eller Agent. sa. Hh. mange Mennesker have villet gjøre deres Præster til en lille Kristus, til en Kristi Statholder, til en Slags Kommissionær mellem sig og Kristus.
2) (især) person, som (erhvervsmæssigt) afslutter handeler for anden mands regning i eget navn; handelskommissionær. Jeg kiøbte her for nogle dage een Slavinde i Leyren af denne Jødis Commissionair. Holb. jeg (mister) min egen lille Formue, formedelst en Commissionairs uforsigtige Speculationer.

Han havde mange annoncer i de københavnske blade om ejendomme, som han formidlede videre fra sælger til køber. Her er et eksempel fra den 23. juli 1787:

"En af sine herligheder noksom bekiende Svendborggård, med skov og fri jagt i en af provinserne, er under hånden at få til købs; nærmere oplysning fås at vide hos Axel Johnsen, Højbrostræde nr. 13"

Axel var handelsmand, og han handlede med mange forskellige ting. Den følgende annonce er dog meget usædvanlig. Han havde annoncen i "Kjøbenhavns kongelige alene Priviligerede adressecontoirs efterretninger" den 24. september 1782:

Der står: "En sund og velskabt neger forlanges til kiøb; hvem samme vil sælge vilde melde sig hos Axel Johnsen i Friderichsberggade 205 paa første sal. Sammesteds anvistes et huus i Vognmagergade, som paa gode conditioner er tilladte at bikomme."

Sorte mennesker var meget usædvanlige i København på det tidspunkt, men Danmark havde jo kolonier, som f.eks. De Vestindiske Øer på dette tidspunkt, og derfra kom ind imellem lokale beboere til Danmark. I det følgende er klip fra Wikipedia om forholdene dengang.

Wikipedia: **Slaver i Danmark:**

Velstående fyrster og købmænd i europæiske byer kunne i 1700-tallet have en tjener af afrikansk herkomst, gerne en yngre dreng, en [page](#). [Ernst Heinrich von Schimmelmann](#) er portrætteret med en lille, afrikansk dreng ved sin side. Pagen var et af tidens statussymboler. I rigets provinsbyer kunne købmænd også have tjenere af afrikansk herkomst som Herlofsen i Arendal i Norge. Slaven Adam kom fra St.Croix til Arendal 12 år gammel i 1778 om bord på et af Herlofsens skibe. Han rømmede fra sin

herre, men vendte tilbage. Adam blev alligevel stillet for retten. Dommeren konkluderede, at slaveri var ukendt i Norge, og at Adam skulle frigives.

Slaverne, som blev overført til Europa var født og opvokset på plantagerne i Caribien. De havde ikke selv oplevet andet end livet som slave. De havde en fortid som husslaver, dvs. tjenere, på plantagerne, før de blev solgt eller sendt til Europa.

Hans Jonathan og Peter Samuel var to husslaver, der var kommet til København fra Vestindien. Den ene arbejdede hos Henriette Schimmelmänn, den anden hos plantageejeren Isaak Benner. Begge stak af og meldte sig til flåden som frivillige under slaget på Reden. Efter tapper indsats ansøgte de Frederik VI om ansættelse i flåden. Imidlertid skred deres ejere til handling, og kronprinsen konkluderede, at han ikke kendte til slavehold på dansk jord, men at tyende skulle adlyde deres herskab og derfor ikke stikke af. Med den begrundelse blev de dømt til slavearbejde på Vestindiens kaffeplantager. Hans Jonathan rømte til Island, hvor han har en stor efterslægt

Heinrich Carl Schimmelmänn med sort tjener. Wikipedia

Annonce den 24. marts 1783:

"En honet Jomfrue, som kan accomodere, og er forsynet med gode Skudsmaal, ønsker sig en plads, for at opvarte en Dame eller Frøken; nærmere underretning giver Axel Johnsen på smedebakken no 145."

I 1795 var han stadig commisionær, men familien var nu flyttet til Gammel Strand nr. 25.

Ved Folketællingen i 1801 var han stadig husbonde og commisionær, men samtidig betegnes han som direktør. Familien var flyttet til Pilestræde 99 i Købmager kvarter i København, og de havde nu 4 børn:

1. Henning i 1786 - se efterfølgende
2. Carl født i 1789
3. Peter født i 1790
4. Axeline født i 1798

Derudover havde de 2 unge tjenestepiger og en logerende mand, hvilket klart viser, at det var gået dem godt.

I de kommende år fortsatte Axel som commisionær, men i slutningen af 1700- tallet blev han kasserer ved udrejsekontoret i København. Familien flyttet også omkring 1801 til Pilestrædet 99 på Frederiksberg, og i 1810 flyttede de lidt længere ned af gaden til Pilestræde nr. 124.

I 1806 ejede ham Matrikel 124 i Købmager Kvarter i København.

I 1822 var Axel blevet direktør, og de var flyttet til Brolæggerstræde 76.

Om gadenavnet Brolæggerstræde:

Gaden har navn efter Per Jenssøn Brolægger, som 1486-1510 ejede matrikel 123-24, hvilket omtrentlig svarer til nuværende nr. 14. Navnet anvendes dog først 1543, hvor det skrives *Per Broliggers Stræde*. På Geddes kort over København 1757 staves navnet *Broelegger Stræde*.

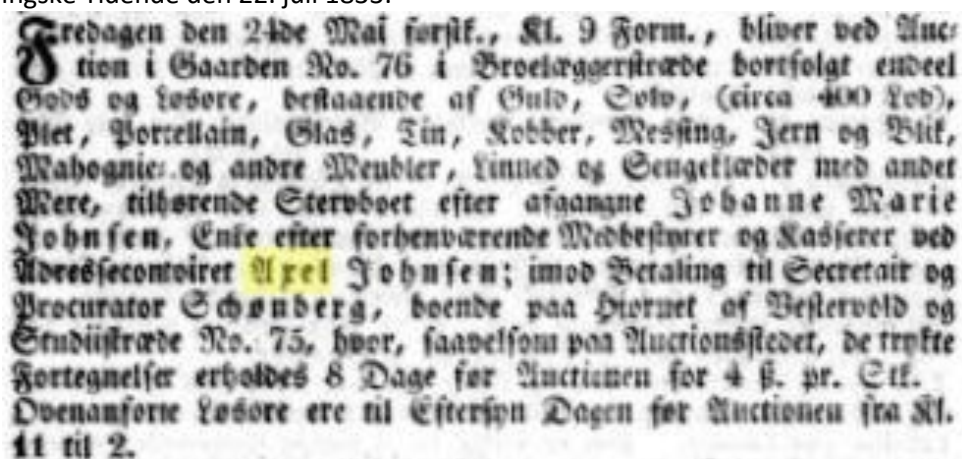
Skrædderlauget havde i en periode sit hus i Brolæggerstræde, nuværende 4 og 6, og her spillede man tyske komedier med megen ståhej. Holberg fik dem hurtig spiddet. I sin komedie *Uden Hoved og Hale* lader han guden Vulcanus gæste jorden for at gå på komedie. Da Vulcanus foretrækker noget for øjet, svarer hans cicerone Sganarel: "Ja, hvis saa er, min kiære Monsieur Vulcanus, saaer det bedst, at I gaar paa de Tydske Comedier i Brolægger-Strædet; thi der kand I faa at se Beleiringer, Feldslag, Gespenster, Hexerie og et halvt Hundrede Aars Historie paa eengang ..."

Ved branden 1795 blev de fleste huse ødelagt og snart efter genopført i nyklassicistisk stil. Hjørnehuset, *Brolæggerstræde 2*, blev således opført 1797 for theandler Knud Steenberg, nr. 3 blev bygget 1796 af muremester Laurits Thrane for brændevinsbrænder Jeppe Lyndegaard og nr. 4 opførtes 1796-97 af arkitekt og muremester A. C. Wilcken.

Strædet er dog mest kendt for sin andel i den danske ølbrygnings historie. Allerede i 1650erne var her bryggere i gaden, som det fremgår af mandtalslisten ved Københavns belejring 1659. I 1796 blev *Bryggergården*, Brolæggerstræde 5, opført for brygger Nicolai Rindum og 1799 blev den udvidet med Knabrostræde 11-13. Så kom brygger Christen Jacobsen til. Han havde 1811 lejet et bryggeri i Knabrostræde og 1826 kunne han købe virksomheden i Brolæggerstræde. Den tekniske kunnen og viden var på det tidspunkt ringe i de danske bryggergårde, men Christen Jacobsen indførte som den første brugen af termometer i brygprocessen.

Som det fremgår af efterfølgende annonce, så døde Axel før år 1833, og Johanne døde i 1833.

Annonce i Berlingske Tidende den 22. juli 1833:

Fredagen den 24de Mai førstk., Kl. 9 Form., bliver ved Auction i Gaarden No. 76 i Brolæggerstræde bortsolgt endel Gods og løsøre, bestaaende af Guld, Sølv, (circa 400 Lod), Plet, Porcellain, Glas, Tin, Kobber, Messing, Jern og Stik, Mahognie og andre Meubler, Linned og Sengetæpper med andet Mere, tilhørende Esterboet efter afdøde Johanne Marie Johnsen, Enke efter forhenværende Medbestyrer og Kasserer ved Udrejssekontoret Axel Johnsen; imod Betaling til Secretair og Procurator Schønberg, boende paa Hjørnet af Vestervold og Studiestræde No. 75, hvor, saavel som paa Auctionsstedet, de trykte Fortegnelser erholdes 8 Dage før Auctionen for 4 Sk. pr. Ek. Ovennævnte Løsøre ere til Eftersyn Dagen før Auctionen fra Kl. 11 til 2.

Der står:

Fredagen den 26de juli førstkomende, kl. 9 formiddagen, bliver auktion i gården nr. 76 i Brolæggerstræde bortsolgt endel gods og løsøre, bestående af guld, sølv circa 400 lod, plet, porcelæn, glas, tin, kobber, messing, jern med andet mere tilhørende afgangne Johanne Marie Johnsen, enke efter medbestyrer og kasserer ved udrejsekontoret Axel Johnsen, imod betaling til sekretær og prokurator Schønberg, boende på hjørnet af Studiestræde og Vestervold nr. 75, hvor, såvelsom på auktionsstedet de trykte fortegnelser erholdes. Forannævnte løsøre er til eftersyn dagen før auktionen fra kl. 11 til 2."

Henning Johnsen og Sofie Olsen

Axels søn Henning blev født i København år 1786, og i 1801 kom han på Opdragelsesinstituttet, der lå i udenbys Vester kvarter, som er det nuværende Vesterbro.

Folketællingen i 1801:

Frederik Wilhelm Tham 24 Ugift ligeledes Lærere ved Institutet Candidat Theologiæ Johan Frederik Grønlandt 22 Ugift ligeledes Lærere ved Institutet Musicus Peter Riffelsen 26 Ugift ligeledes Lærere ved Institutet Mechanicus Francis Armstrong 17 Ugift Institutets Elever Carl Henrich Lydius Meincke 14 Ugift Institutets Elever Gotfried Schmidten 17 Ugift Institutets Elever Tully O Neil 17 Ugift Institutets Elever Daniel Wilhelm Oehme 17 Ugift Institutets Elever Peter Stefansen 19 Ugift Institutets Elever August Ebbel Juel 16 Ugift Institutets Elever Henning Johnson 15 Ugift Institutets Elever + mange flere

Som det ses, så var opdragelsesinstitut ledet af en tysk prædikant, der var som direktør, og der var en række teologer og teologistuderende som lærere. Desuden 1 læge, 1 håndværker, 1 gartner, 1 tjener, 2 gårdskarle, 1 husjomfru, 1 husholderske og 7 tjenestepiger samt omkring 70 drenge på imellem og 17 år. Næste alle drengene har specielle efternavne, og ikke de almindelige danske -sen navne. Det er fordi, at alle eleverne kommer fra Københavns gode borgerskab.

Wibergs præstehistorie skriver følgende om forstanderen:

22/3 1793 Christopher Johann Rudolph **Christiani**, f. Norby i Schwansen 15/4 61; tillige fra 95 Forst. for et Opdragelses-Institut udenfor Østerport; 1 ~ Caroline Augusta Ferdinandine Venturini, d. 9/8 72; **F.** Carl V., Kammermusicus; M. Charlotte Juliane Vilhelmine Køcky; 2 ~ Anna Mette Hallager; [1810 Sp. i Oldenburg; i Eutin 13; Superintendent i Lüneburg 14; † 6/1 1841].

Her er lidt om skolens beliggenhed på det nuværende Vesterbro fra skriftet "Kjøbenhavn under Kronprindsens Styrelse indtil 1807."

"Umiddelbart før Skydebanen laa den store Eiendom Bjørnsdal og umiddelbart efter den Christianis Opdragelsesinstitut. Paa begge Sider af Gaden fandtes i øvrigt mellem de uanseelige Privathuse talrige Skure, Hytter, Telte og Boder, som en stor Del af Aaret vare optagne af Kunstens Løsgjængere: Beridere, Musikanter, Fyrværkere, Voxkabineteiere, Luftspringere, stærke Mænd, Karussel-, Menageri- og Gyngeejere, kort sagt af alle Slags Gjøglere. som en Tid af Aaret fik Tilladelse til at forevise deres Præstationer her."

Fra samme sted er følgende beskrivelse af skolen:

"Endnu finere var Christianis Institut udenfor Vesterport paa Vejen til Frederiksberg; det oprettedes 1795 af Hofpræsten Christiani. Her var kun Pensionærer, og Antallet var begrænset, saa der 1801 kun var 50, men disse betalte saa ogsaa 300 Rdl. hver om Aaret. 1802 deltes Skolen i en Handelsretning og en Afdeling for de Studerende. Mindre betød Drejers Læreanstalt, der var oprettet allerede 1791; den havde 1801 kun 24 Elever, hvoraf 1 Pensionær."

Fagkredsen var i de mest ansete af Skolerne særdeles stor; en alsidig Uddannelse var Programmet, og for Hensynet dertil traadte Grundigheden i de enkelte Fag noget i Skygge. Videst naaede man hos Christiani. Her undervistes i Religion og Moral, Religionshistorie og Bibelhistorie, Anthropologi, Fysik, Kemi, Mathematik, Naturhistorie, Geografi, Historie, Retslære, Handelskundskab, Dansk, Tysk, Fransk, Engelsk, Latin, Græsk, Hebraisk, Calligrafi, Ortografi, Dans, Musik, Tegning, Snedker- og Drejerarbejde, og endelig sørgedes for "den physiske Opdragelse" ved "gymnastiske Øvelser, ungdommelige Lege, Arbejde i Haven og i Marken samt en høj Grad af Orden og Renlighed." Ved de andre større Skoler havde man noget lignende, om end nok oftest lidt mindre; særlig ivrig var man overalt for Gymnastiken og Naturfagene."

og videre en ordentlig svada om forholdene i de offentlige skoler og de almindelige private skoler:

"Beretningerne bærer i alle Henseender Vidnesbyrd om, at Skolerne endnu ved denne Tid stod meget lavt. Dette var da ogsaa i høj Grad de samtidige Pædagogers Mening. Saaledes skrev Professor G. H. Olsen 1794 om Kirke- og Fattigvæsensskolerne: "Det er for det meste fattige Haandværksmænds og Daglejerers Børn, som i disse Skoler skulde nyde Undervisning. De skulle der oplæres til at blive duelige Arbejdere, lykkelige Mennesker, hæderlige Borgere. Og hvad har man hidtil lært i disse Folkeskoler. Har Ungdommen i de 7 til 8 Aar, den hendriver i disse Skoler, høstet andet end nogle brogede Skaller af en hjerneløs Christendom og maaske lært noget lidet af en haandværksmæssig Skriven og Regnen?" Og ikke mindre kraftig udtaler 1796 Skolemanden Professor P. Hansen sig om de almindelige private Skoler: "Fattige Mænd og Kvinder, Jomfruer og mislykkede studerende etablere Skoler i alle Gader som den sidste Næringsvej, hvortil de i Nøden gribe. En Del af disse Skolelærere ere saa uskikkede til dette Arbejde, at man i deres Skoler intet kan udrette. At læse indenad i en Katekismus, udenad i Lærebogen, hvorved ikke et Ord tales af Lærerne men blot opræsnes af Disciplene, at skrive en Del Aar for at faa en maadelig Haand, at regne mekanisk, dermed tror man den hele Undervisning at være færdig. Opdragelsen vidner om Fordomme og Pedanteri. Ungdommen tillades Tøjlesløshed for at vinde ufornuftige Forældres Yndest, hvilke gjerne se deres Børn forkjælede, Børnene føjes i alt, da man ellers

frygter for at miste dem og Levebrød, eller de holdes under et slavisk Aag. Helbredet svækkes i smaa usunde Værelser. Med faa Ord: Fordomme, Usædelighed og Vankundighed udbrede sig blandt Almuen fra disse Vinkelskoler"

Efter den fine uddannelse på Københavns bedste privatskole, så fik Henning arbejde som proprietær i København i 1815.

Han mødte Sofie omkring 1814, og de fik deres første barn Josephine Axeline Johanne den 22. januar 1815. Det usædvanlige var, at de endnu ikke var blevet gift, og derfor foregik fødslen på Fødselsstiftelsen på Frederiks Hospital. Dette sted benyttedes normalt af enlige mødre.

De blev heller ikke gift efter Josephines fødsel og Sofie blev gravid igen, og primo maj fik de en dreng. Under denne 2. graviditet bestemte de sig dog for at blive gift, og det skete den 10. maj 1817 i Helligåndskirken i København. Ved vielsen var deres forlovere: bogtrykker H.H. Thiele, Helligåndsstræde 49 og farfar Axel Johnsen, der var direktør og boede på Brolæggerstræde nr. 76.

Kort efter vielsen blev deres andet barn døbt Thor Axel i Helligåndskirken, nemlig den 27. maj 1817. Faddere ved barnedåben var farmor Johanne Marie Johnsen fra Brolæggerstræde nr. 76 og madam Velschou fra samme adresse, samt bogtrykker Chr. Thiele.

På tidspunktet for vielsen og barnedåben boede Sofie og Henning sammen i Brolæggerstræde nr. 123 i København, altså i samme gade som Hennings forældre. I øvrigt bor en af mine gode venner i dag i Brolæggerstræde, der ligger lige bag ved Nytorv.

Henning arbejdede i 1817 – 1818 som kontorist i København. I 1920 var han handelsrepræsentant i København, og de flyttede til Badstuestrædet nr. 12.

I 1822 var familien flyttet til Fredensborg, og han var assistent ved Fredensborg Slotskirke.

Fredensborg slot med Slotskirken og kirketårnet ude til venstre.

Køb af Urbanslyst

Henning havde gjort det godt, og familien voksede, så i midten af 1820'erne han så sig om efter en større og mere præsentabel bolig nord for København. Han fik øje på følgende annonce i Statstidende:

Announce i Statstidende den 5. marts 1824, hvor Urbanslyst blev sat til salg:

"Lyst- og Avlsgaarden Urbanslyst, beliggende i Asminderød sogn, Kronborg Amt 1/4 mil fra Fredensborg, ved Landsvejen til Kiøbenhavn, og tilhørende Grosserer Fr. Hoch eller nu i Walker og Comps. opbud, vil blive stillet til trede Auktioner, nemlig: 1ste Gang den 27de Marts, 2den gang den 10de April, og tredie og sidste Gang, hvorved Salg finder Sted, den 24de April, alt forkommende, og hver gang om Middagen kl. 12. De tvende første Auktioner afholdes paa Auctionsdirecteur og Ridder Lemvigs Comptoir i Esbønderup ved Esum, og tredie auktion paa Ejendommen. Conditionerne for Salget og Beskrivelsen over Eiendommen, der har et Area laf ca. 3 Tdr. Land, staaende for circa 4 Tdr. 6 Skpr Hartkorn, ere forinden til Eftersyn paa Undertegnede Comptoir, i Badsturstræde no. 128
Ph. Julius Knudsen"

I forbindelse med salget var der følgende beskrivelse af ejendommen Urbanslyst:

"Ejendommen har gode Bygninger, Stuehuset er Grundmuuret og Udhusene Mure- og Ege-Bindingsværk. Der er 15 smukke og malede værelser, 2 Køkkener og Bryggers m.v., indrettet til 2 familier udenfor Bondestanden, en smuk Have med circa 150 fine Frugttræer, som ere i bedste alder og Skov og godt uopskjærligt Tørveskjær. Jordene ere gode og i god Drift, henimod 5 Tdr. Hartkorn paa er Areal af circa 84 Tdr. Land, hvorpaa holdes 22 Køer, 6 Heste, 10 Faar og 30 Svin. Af Vintersæd er nedlagt 2 Tdr. 6 Skpr. Hvede, samt 2 Tdr. 4 Skpr. Rug. omtrent 8 Tdr. Land er udlagte med Kløver, og af Vaarsæd er nedlagt 15 Tdr. 2 Skpr Havre, 7 Skpr. ikke, 5 Tdr. Byg i gjødet Jord og 15 Tdr. Kartoffler.

Paa Grund af det lave Hartkorn, uagtet jordene er gode, beløbede Kongelige Skatter og Afgifter er dog ikkun til circa 5 Rbd i Repræsentantativer om Aaret. Bygningerne ere assuranderede for 12.448 Rbd. Sølv, men ved den derfor til Grund lagte Vurdering taxerede til 29.670 Rbd. Sølv.

Af Conditionerne bemærkes: at 4000 Rdb. Sølv kunne forblive indestaaende i Ejendommen mod successiv Afbetaling.

Nøjere Beskrivelse saavel som de for Kjøberen særdeles fordelagtige Conditioner ere til Eftersyn ved Auktionerne og paa Undertegnede Comptoir i Badstuestræde 128.
Ph. Julius Knudsen"

Den 26. september 1926 købte Henning gården Urbanslyst i Asminderød. Den bliver i vore dage kaldt Tulstruplund. Navnet Urbanslyst stammer fra den tidligere ejer etatsråd Urban Bruun Aaskow. Han var livlæge for dronning Juliane Marie. Han ejede Urbanslyst fra den 28. januar 1791 og frem til 1803.

Urbanslyst, nu kaldet Tulstruplund 2016. foto Arne

Tidligere ejere af Urbanslyst

Urban Aaskow solgte stedet til hr. Grandjean. Hans Søn, Christian Frederik Bredo Grandjean overtog stedet i 1811. Christian Grandjean ejede den Collin'ske Gaard, hvor han drev et meget kendt Konditori, og som var den første, der rationelt indrettede Ismagasiner i København.

Blandt de tidligere ejere kan også nævnes Hofjægermester baron Düring, Bendt Jørgensen – omkring 1800 – og sønnen Jørgen Bendtsen, samt grosserer Johan Frederich Hock og hans søn Frands Hoch Herting, der arvede Urbanslyst den 1. marts 1824.

Efterfølgende ejere af Urbanslyst

Efter Henning Johnsen, så ejedes Urbanslyst bl.a. af Wilhelm Benthien ejede i 1870. Ved folketællingen i 1880 ejedes lystgården af Pouline Christiane Amalie Kjeldgaard. I 1897 var ejeren Hindrine Magdalene Elisabeth Hadeln.

Ejendommen blev solgt adskillige gange siden, og i 1883 fik hofjægermester baron Düring Rosenkrantz kongelig bevilling på at ejendommen kunne omdøbes til at hedde Tulstruplund.

ASA Film indspillede en ny version af Morten Korchfilmen "De røde heste" 1968. Instruktør var Annelise Meineche. Heri forekommer scener fra "Tulstruplund", Kongevejen 64, 3480 Fredensborg.

I 1988/89 ejede designerægtesparret Margit og Erik Brandt "Tulstruplund" og de ønskede at oprette et kunstmuseum tegnet af arkitekterne Jørn og Jan Utzon. Planer og tegninger blev lavet, men det blev aldrig gennemført.

Den 12. februar 1992 købte firmaet Scanvet A/S lystgården. Firmaet er ejet af Flemming Velin, der er en af Danmarks rigeste mænd, og han har opkøbt adskillige lystgårde i Nordsjælland og er meget interesseret i hestesport. Ved den nyeste ejendomsvurdering for 2015 er Tulstruplund og de tilhørende jorde vurderet til 23 millioner kroner. Han er p.t. ved at anlægge en flot bane til ridebanespringning på stedet. Hans søn er Thomas Velin, der med hesten Equest Carnute var i den olympiske finale i ridebanespringning i Sydney i år 2000.

Livet på Urbanslyst

Følgende bemærkning har jeg fundet på Brondsted.dk: "Oldemors erindringer":

"På en stor Gård ved Asminderød, der hed Urbanslyst, var der også en Flok Børn; vi kom der sjældent, men dog en Gang til Bal hver Jul. Manden hed Johnsen, han havde Part i Adresseavisen og var en rig Mand"

Annonce i avisen den 18. oktober 1827:

"Den mig tilhørende Ejendom paa Fredensborg er underhaaden at faae tilkjøbs for 4000 Rbd. sedler, frit tilkjøbet, naar Kjøb sluttet inden 11th novenmer. d.A., thi ellers skeer Bortrejse paa 3 Aar, og ingen Kjøb kan da finde Sted. Man behage desangaaende at henvende sig til hr. Postekspediteur Good, der boer ligeoverfor stedet.

Urbanslyst, den 18de Oktober, 1827
Johnsen

Henning havde åbenbart planer om at rejse bort i 3 år. Om han gjorde det, det ved jeg ikke, men børnene David og Marie blev født på Urbanslyst i hhv. år 1828 og 1830.

Urbanslyst. Fra Wikipedia

Henning Johnsen deltog også i sognets sociale forhold, således bevilgede han i 1829 1.000 Rdl. til Fredensborg sogneråd til brug for byggeriet af en ny skole i Jernbanegade.

Ved folketællingen i 1834 betegnes han som landmand i Asminderød, og parret havde nu 8 børn, samt 4 mandlige tjenestekarle og 3 kvindelige tjenestepiger, så det gik dem rigtigt godt.

Det følgende klip fra 1837 giver en samtidig beskrivelse af den store lyst-og avlsgård ved Fredensborg:

26. Urbanslyst ejes og drives af Hr. H. Johnsen.
Bygningerne bestaae af 3 grundmurede og tegl-
hængte Floje, der afgive en herstabelig Bopæl, samt
4 Længder Udhuse af Muur og Bindingsværk. Alle
Bygningerne ere asfurerede for 6000 Rbd. Solv.
Til Gaarden, der staaer for 4 Edr. 6 Skp.
upriv. Hartk., hører et Areal af 54 Edr. Algerland,
14 Edr. Eng, 8 Edr. Mose, 3 Edr. Land Lyffskov

*) Til det sidste hører Gaardene Prsholt og Lovisen-
lyst i Tiljob Sogn, og Haregabsgaarden i Esbø-
derup Sogn.

og Have. Jorderne, der ere taxerede fra 10 til 16,
ere for største Deel leerblandede. Den aarlige Udsæd,
6 Edr. Rug, 6 Edr. Byg, 12 Edr. Havre, 3 Edr.
Erter, 2 Edr. Blandingsfæd, 1 Ed. Boghvede, 20
Edr. Kartoffer, giver almindeligen 6 à 8 Fold. Der
avles 50 à 60 Læs Høe. Besætningen er 6 Heste,
12 Koe, 16 Faar, 4 Sovin. Sædfolge: første
Aar gjødes til Blandingsfæd, der bruges grønt;
2. Rug, 3. Byg, 4. Kartoffer eller Erter, 5. Havre,
udlagt med Klover i 3 à 4 Aar.
Præstetienden er accorderet til 3 Skp. Rug og
3 Skp. Byg pr. Ed. Hartk. De Rgl. Sk., Jorde-
bogsafgiøren, Konge- og Kirke-Tienden udgjøre 80 Rbd.
Bankhæftelsen er betalt.

S. Stern: Topographie over Fr. borg amt. 1837

Fra Fredensborg Arkiverne

Deres børn var.

1. Josephine Axeline Johanne blev født den 22. jan 1815 på Fødselsstiftelsen.
Hun er Ankers 3 x tipoldemor og hun bliver gift med Nicolai Christian Herholdt, der kommer fra en meget fin familie. Han er uddannet cand.jur. og blev krigsassessor, birkedommer og senere herredsfoged. Han fik titlen kancelliråd og blev ridder af Dannebrog og i sin alderdom udnævnt til kancelliråd!
2. Thor Axel blev født primo maj kort før forældrene blev gift 1817 og døbt den 27. maj 1817 lige efter at forældrene var blevet gift. I 1850 var han tjenestekarl og boede i Adelgade 228 i København.
3. Johanne Marie Christine blev født den 17. juni 1818
Hun blev gift med Godske Daniel Bügel, og de fik sammen 7 børn.
4. Dorthea Hansine blev født den 24. september 1820
Hun boede i 1845 hos faderen, og var da ugift.
5. Marie Lovise blev født den 9. september 1822
Hun boede også hos faderen i 1845 og var også ugift
6. Sofie Petrine blev født den 5. juni 1825
Hun boede som ugift i 1845 hos faderen, og i 1860 hos søsteren Josephine Axeline i Byrum på Læsø.
7. David Ludorius Carulus blev født 1828
Han gik på Sankt Petri skole i 1840, hvor Johannes Bruhn var inspektør og lærer. Der var kun 3 elever, som blev kaldt skolediciple.
8. Marie Charlotte blev født 12. august 1830
Marie gik på sprogscole i 1845 i Fredensborg, hvor Johan Christian Richelieu var sproglærer.

Der nævnes i nogle kilder, at Henning Johnsen havde en datter, som druknede sig med sin elskede ved Hvidovre Strand. Navn og årstal er ikke nævnt. Jeg har ikke kunnet finde noget herom i de gamle aviser.

Sofie døde den 24. juni 1841, og Henning indrykkede denne meddelelse i avisen "Københavns kongelige alene privilegerede adresse contoires efterretninger":

" Dødsannonce d. 29. juni 1841:

At det har behaget den algode Gud at bortkalde min tro hustru, mine 8 uforsørgede børns kjærlige moder Sophie Johnsen til et bedre liv, den 24de dennes, i hendes 53 Aar alder bekjendtgøres herved sørgeligt for slægt og venner.

Urbanslyst ved Fredensborg d. 26 juni
H. Johnsen"

Ved folketællingen i 1845 står han som enkemand og assistent, og de seks ældste børn boede stadig hjemme på Urbanslyst.

Jeg har ikke kunne finde oplysninger på ham senere end 1845, og har p.t. heller fundet, hvor han blev registreret som død, så her slutter historien og Axel og Henning Johnsen og deres familie.

Kilder

- Kirkebøger
- Folketællinger
- Stefan Danmark Kirschner
- Lis Kirschner
- Erik Kirschner
- Wibergs præstehistorie
- Politiets Registerblade
- Kraks blå bog
- ODS: Ordbog over Det Danske sprog
- eremit.dk: "Kjøbenhavn under Kronprindsens Styrelse indtil 1807"
- Rosekamp leksikon
- Fredensborg-Humblebæks Historiske Forening ved Peter Heiberg
- Fredensborg Bibliotekerne ved Elisabeth Durafour
- Bogen "Fredensborg fra oprindelsens dage" af Valdemar Seeger side 148
- Dansk Matrikel 1844
- Tinglysning.dk
- Brondsted.dk: Oldemors erindringer
- bogen: "Asminderød Kirkeby" ca. 1660-1910 (Grenå, 1993. 81 sider, ill.) af Kaj Strandberg.
- DK gravsten
- www.danskefilm.dk
- Slægtsforsker Dagmar Herfoldt
- Stadsbiblioteket.dk/mediestream med digitaliserede gamle aviser
- Avisen "Københavns kongelige alene privilegerede adresse Contoirs efterretninger"
- Avisen "De til forsendelse med Posten alene privilegerede Kjøbenhavnske Tidender"
- Berlingske Tidende
- BT
- Borgerlige ægteskabsbog
- Tinglysning.dk
- MyHeritage

Arne Bjørn Jørgensen